
BIBLIOTECA ŞCOLARULUI
Mihai
EMINESCU
Între
Scylla
şi Charybda
Opera politică
LITERA

biblioteca şcolarului

Mihai EMINESCU

}NTRE SCYLLA +I CHARYBDA

Litera
INTERNAŢIONAL
BUCUREŞTI — CHIŞINĂU

TABEL CRONOLOGIC

1736 Anul probabil al na=terii lui Petrea Eminovici, \[ran din satul C[line=ti, lâng[Suceava (Bucovina), cel mai vechi dintre Eminovicii atesta\i]n acte oficiale. Str[bunic al poetului.

1780 Se na=te Vasile Eminovici, singurul fecior al lui Petrea Eminovici =i al so\iei sale Agafia. +i el \[ran, muncitor de p[mânt. Avea =i darul cânt[rii. E bunicul poetului.

1812 La 10 februarie se na=te Gheorghe Eminovici, fiu al lui Vasile Eminovici =i al so\iei acestuia, Ioana.

Este tat[l poetului. S-a rupt de mediul satului natal =i, p[r[sind Bucovina, s-a stabilit]n Moldova.

1816 Se na=te mama poetului, Raluca Jura=cu, fiica stolnicului Jura=cu din Jolde=ti.

1840 La 29 iunie Gheorghe Eminovici se c[s[tore=te cu Raluca Jura=cu.

1841 La 12 mai Gheorghe Eminovici, sluger, fu ridicat la rangul de c[minar. }n acest an se na=te +erban, primul copil al so\ilor Eminovici.

1843 La 2 februarie se na=te Nicolae (Nicu), al doilea copil.

1844 Se na=te George (Iorgu), al treilea copil.

1845 La 5 mai se na=te Ruxandra, al patrulea copil.

1846 La 1 iulie se na=te Ilie, al cincilea copil.

1848 Se na=te Maria, al =aselea copil. Anul na=terii este probabil.

1850 La 15 ianuarie se na=te]n Boto=ani Mihail (Mihai cum i se zicea]n familie), poetul, al =aptelea copil.

1852 Se na=te Aglaia, al optulea copil.

1854 Se na=te Henrieta (Harieta), al nou[lea copil.

1856 Se na=te la 16 noiembrie Matei, al zecelea copil.

Data când s-a n[scut Vasile, al unsprezecelea copil al so\ilor Eminovici, nu e cunoscut[.

1857 }n luna august c[minarul Eminovici conducea, cu pa=aport, cinci copii la studii, peste grani\[, la Cern[u\i, printre care =i Mihai. Ce cursuri a urmat Mihai]n acest an nu se =tie.

1858—1859 Copilul Mihai a urmat clasa a III-a la “National Hauptschule” din Cern[u\i, fiind clasificat al 15-lea]ntre 72 de elevi.

1859—1860 A urmat clasa a IV-a, fiind clasificat al 5-lea]ntre 82 de elevi.

1860—1861 }nscris la Ober-Gymnasium din Cern[u\i, elevul Eminovici Mihai promoveaz[clasa I, fiind clasificat al 11-lea]n primul semestru =i al 23-lea]n cel de-al doilea semestru.

1861—1862 Urmeaz[clasa a II-a.

1862—1863 Repet[clasa, dar de la 16 aprilie 1863 p[r[se=te definitiv cursurile, de=i avea o situa\ie bun[la]nv[\[tur[.

Plecând de vacan\a Pa=telui la Ipote=ti, nu s-a mai]ntors la =coal[.
Moare Ilie, care studia medicina la =coala lui Davila din Bucure=ti.

1864 Elevul Eminovici Mihai solicit[Ministerului }nv[\[mântului din Bucure=ti o subven\ie pentru continuarea studiilor sau un loc de bursier. I se refuz[“nefiind nici un loc vacant de bursier”. Prin adresa nr. 9816 din 21 martie, c[tre gimnaziul din Boto=ani, i se promite c[va fi primit “negre=it la ocaziune de vacan\[, dup[ce,]ns[, va]ndeplini condi\iunile concursului”. Elevul Eminovici pleac[la Cern[u\i unde trupa de teatru Fanny Tardini-Vl[dicescu d[dea reprezenta\ii. La 5 octombrie Eminovici intr[ca practicant la tribunalul din Boto=ani, apoi, peste pu\in timp, este copist la comitetul permanent jude\ean.

1865 La 5 martie Eminovici demisioneaz[, cu rug[mintea ca salariul cuvenit pe luna februarie s[fie]nmânat fratelui s[u +erban. La 11 martie tân[rul M. G. Eminovici solicit[pa=aport pentru trecere]n Bucovina. }n toamn[se

afl[ ]n gazd[la profesorul s[u Aron Pumnul, ca]ngrijitor al bibliotecii acestuia. Situa\ia lui =colar[era de “privatist”. Cuno=tea]ns[biblioteca lui Pumnul pân[la ultimul tom.

1866 La 12/24 ianuarie moare Aron Pumnul. Cu aceast[ ]mprejurare =apte]nv[\[cei gimnazi=ti tip[resc o bro=ur[cu “l[crimioare... la mormântul preaiubitului lor profesoriu”. A doua din aceste poezii este semnat[: *M. Eminoviciu,* privatist. La 25 februarie/9 martie revista *Familia* din Pesta]i public[poezia *De-a=a vea...* Iosif Vulcan, directorul revistei, i-a schimbat]ns[numele din Eminovici]n *Eminescu*, nume pe care poetul l-a adoptat imediat =i pentru totdeauna. La 15/27 mai i se public[poezia *O c[l[rire]n zori.* }n iunie p[r[se=te Bucovina =i se stabile=te la Blaj cu inten\ia m[rturisit[de a-=i re]ncepe studiile. La 16/29 iulie revista *Familia*]i public[poezia *Din str[in[tate,* la 14/26 august poezia *La Bucovina,* la 11/23 septembrie *Speran\a,* =i la 16/28 octombrie *Misterele nop\ii.* }n cinci numere consecutive din octombrie =i noiembrie, aceea=i revist[ ]i public[nuvela *Lan\ul de aur,* tradus[dup[Onkel Adam, scriitor suedez. Un scurt timp a fost =i la Alba Iulia, unde particip[la 27—28 august la adunarea anual[a “Astrei”. }n toamn[a p[r[sit Blajul =i s-a dus la Sibiu, unde e prezentat lui N. Densusianu; de aici trecu mun\ii cum putu =i veni la Bucure=ti.

1867 Intr[ ]n trupa lui Iorgu Caragiale, unde are rolul de sufleur =i de copist. Cu aceast[trup[f[cu turnee la Br[ila, Gala\i, Giurgiu, Ploie=ti. Citea mult din Schiller, din care a =i tradus poezia *Resigna\iune*, datat[ ]n manuscris april.

1867 }i apare]n *Familia* din 2/14 aprilie poezia *Ce-\i doresc eu \ie, dulce Românie*, iar la 18/30 iunie poezia lui *La Heliade*.

1868 Este angajat ca sufleur]n trupa lui Mihai Pascaly, care concentrase mai multe for\e teatrale: Matei Millo, Fanny Tardini-Vl[dicescu =i actori din trupa lui Iorgu Caragiale. }n timpul verii, aceast[trup[a jucat la Bra=ov, Sibiu, Lugoj, Timi=oara, Arad =i alte ora=e b[n[\ene. Iosif Vulcan l-a]ntâlnit cu ocazia acestui turneu =i a ob\inut de la Eminescu poeziile *La o artist[* =i *Amorul unei marmure*, publicate apoi]n *Familia* din 18/30 august =i 19 septembrie/1 octombrie. V[zând aceste poezii]n *Familia*, c[minarul Gheorghe Eminovici ceru lui Iosif Vulcan =tiri asupra soartei fiului s[u, r[t[citor

]n lume. Stabilit]n Bucure=ti, Eminescu face cuno=tin\[cu I. L. Caragiale. Pascaly, fiind mul\umit de Eminescu,]l angajeaz[ca sufleur a II-a oar[=i copist al Teatrului Na\ional. La 29 septembrie Eminescu semna contractul legal]n aceast[calitate. Ob\inu de la Pascaly o camer[de locuit,]n schimb,]ns[, se oblig[s[traduc[pentru marele actor *Arta reprezent[rii dramatice — Dezvoltat[=tiin\ific =i]n leg[tura ei organic[de profesorul dr. Enric Theodor Rötscher (dup[edi\iunea a doua)*. Traducerea, neterminat[, scris[pe mai multe sute de pagini, se afl[printre manuscrisele r[mase. Acum]ncepe =i proiectul s[u de roman *Geniu pustiu*.

1869 La 1 aprilie]nfiin\eaz[ ]mpreun[cu al\i tineri cercul literar “Orientul”, care avea ca scop,]ntre altele, strângerea basmelor, poeziilor populare =i a documentelor privitoare la istoria =i literatura patriei. La 29 iunie se fixeaz[comisiile de membri ale “Orientului”, care urmau s[viziteze diferitele provincii. Eminescu era repartizat pentru Moldova. }n var[se]ntâlne=te]ntâmpl[tor]n Ci=migiu cu fratele s[u Iorgu, ofi\er, care-l sf[tui s[reia leg[turile cu familia. Poetul refuz[hot[rât. Cu ocazia mor\ii fostului domnitor al Munteniei, Barbu Dimitrie +tirbey, public[ ]ntr-o foaie volant[poezia cunoscut[sub titlul *La moartea principelui +tirbey*. }n var[, pleac[cu trupa Pascaly]n turneu la Ia=i =i Cern[u\i. Revista *Familia* continu[s[-i publice poezii: *Junii corup\i* la 31 ianuarie/12 februarie =i *Amicului F. I.* la 31 martie/11 aprilie. Cu ocazia ultimului turneu, Eminescu se]mpac[cu familia, iar tat[l s[u]i promite o subven\ie regulat[spre a urma cursuri universitare la Viena, unde se aflau mai to\i colegii lui de la Cern[u\i. La 2 octombrie, Eminescu se]nscrie la Facultatea de filozofie ca student extraordinar, ca simplu auditor deci, lipsindu-i bacalaureatul. Aici face cuno=tin\[cu I. Slavici =i cu al\i studen\i români din Transilvania =i din Bucovina. Reia leg[turile cu vechii colegi de la Cern[u\i =i de la Blaj. Se]nscrie]n cele dou[societ[\i studen\e=ti existente, care apoi se contopesc]ntr-una singur[— *“România jun[”*. Scrisorile =i telegramele c[tre p[rin\i pentru trimiterea banilor de]ntre\inere se]nte\esc.

1870 }mpreun[cu o delega\ie de studen\i, Eminescu]l viziteaz[de Anul Nou pe fostul domnitor Al. I. Cuza, la Döbling. }n semestrul de iarn[1869/1870 Eminescu a urmat cu oarecare regularitate cursurile. Dup[aceasta Eminescu

nu s-a mai]nscris pân[ ]n iarna lui 1871/72, când urmeaz[dou[semestre consecutive. }n schimb, setea lui de lectur[era nepotolit[. Frecventa, cu mult interes, biblioteca Universit[\ii. }l preocupau =i unele probleme cu care avea s[ias[ ]n publicistic[. La 7/19 =i 9/21 ianuarie public[ ]n *Albina* din Pesta articolul *O scriere critic[*,]n care ia ap[rarea lui Aron Pumnul]mpotriva unei bro=uri a lui D. Petrino din Cern[u\i, iar la 18/30 ianuarie]n *Familia*, *Repertoriul nostru teatral*, cel dintâi semnat cu numele]ntreg, iar cel de-al doilea cu ini\ialele M. E. Trece apoi la situa\ia politic[a românilor =i a altor na\ionalit[\i conlocuitoare din Austro-Ungaria, publicând, sub pseudonimul Varro,]n *Federa\iunea* din Pesta, trei articole, strâns legate]ntre ele: *S[facem un congres*, ap[rut la 5/17 aprilie, *}n unire e t[ria*, la 10/22 aprilie, =i *Echilibrul*, la 22 aprilie/4 mai =i 29 aprilie/11 mai, pentru care a fost citat de procurorul public din Pesta. *Federa\iunea* din 5/17 aprilie r[spunde cu mul\umiri pentru aceste articole, dar nu poate preciza timpul când ar putea]ncepe publicarea romanului men\ionat de Varro. A fost probabil vorba de proiectul de roman *Naturi catilinare*. La 15 aprilie public[ ]n *Convorbiri literare* din Ia=i poezia *Venere* =i *Madon[*, iar la 15 august *Epigonii*. La 17 iunie]i scria lui Iacob Negruzzi, redactorul *Convorbirilor literare*, l[murindu-i ideea fundamental[din *Epigonii*.

Al[turi de N. Teclu, pre=edinte, Eminescu,]n calitate de secretar, semneaz[,]n luna martie, un apel pentru strângerea de fonduri]n vederea serb[rii de la Putna, iar la 4/16 septembrie]i scrie lui Iacob Negruzzi, rugându-l s[publice]n *Convorbiri literare* noti\a ce-i trimite, “asupra proiectatei]ntruniri la mormântul lui +tefan cel Mare la Putna”. Tot atunci trimite povestea *F[t-Frumos din lacrim[*, care se tip[re=te]n *Convorbiri literare,*]n numerele de la 1 =i 15 noiembrie.

Sosit incognito la Viena, Iacob Negruzzi]i comunic[lui Eminescu impresia puternic[provocat[de poet]n sânul societ[\ii “Junimea” din Ia=i, prin poeziile publicate de acesta]n *Convorbiri literare*. }i propune ca dup[terminarea studiilor s[se stabileasc[la Ia=i.

1871 }n câteva scrisori din februarie]l pune pe Negruzzi]n curent cu proiectele sale literare =i i-l recomand[c[lduros pe Slavici. Trimite poezia *Mortua est!*, care apare]n *Convorbiri literare* din 1 martie, urmat[de alte dou[poezii: *}nger de paz[* =i *Noaptea...*, care se tip[resc la 15 iunie.

La 8 aprilie stil nou, “România jun[” \ine =edin\a de unificare a conducerii, alegând primul s[u comitet, cu I. Slavici, pre=edinte, =i Eminescu, bibliotecar. La 1 august,]n =edin\a de la Cern[u\i, s-au des[vâr=it preg[tirile pentru serbarea de la Putna, fixat[pentru 15/27 august. Cu aceast[ocazie Eminescu revede locurile copil[riei =i ale adolescen\ei sale. Se abate chiar pe la Boto=ani =i Ipote=ti. La 6 august i se adreseaz[din Ipote=ti lui Titu Maiorescu, dându-i oarecare rela\ii privitoare la organizarea serb[rii. }n ziarul *Românul* din 3/15 august, Eminescu public[ ]mpreun[cu Pamfil Dan, membru]n comitetul serb[rii, o scrisoare]n care explic[semnifica\ia]ntâlnirii tineretului român]n jurul mormântului lui +tefan cel Mare. Printre tinerii de talent, participan\i activi la serbare, s-au remarcat pictorul Bucevski =i compozitorul Ciprian Porumbescu. Din cauza unor curente contradictorii]n sânul societ[\ii “România jun[”, Eminescu demisioneaz[ ]mpreun[cu Slavici din comitetul de conducere,]n toamna anului. Amândoi sunt acuza\i c[sunt ata=a\i ideilor “Junimii” din Ia=i. }n studiul s[u despre *Direc\ia nou[*, Titu Maiorescu eviden\iaz[meritele de poet, “poet]n toat[puterea cuvântului”, ale lui Eminescu, citându-l imediat dup[Alecsandri. Studiul se tip[re=te cu]ncepere din acest an]n *Convorbiri literare*.

Dintre numeroasele proiecte literare,]n acest an probabil ia o form[ini\ial[*Proletarul*, sub impresia lecturilor poetului despre evenimentele Comunei din Paris. Poemul va fi continuat =i des[vâr=it]n anii urm[tori.

Lucreaz[la poemul *Panorama de=ert[ciunilor*.

La 16 decembrie,]ntr-o scrisoare c[tre +erban, care se afla]n \ar[,]i scrie nec[jit c[duce o mare lips[de bani, având datorii penru chirie, apoi “la birt, la cafenea,]n fine, pretutindenea”. Din aceast[cauz[inten\ioneaz[s[se mute la alt[universitate,]n provincie.

1872 Anul probabil al]ntâlnirii lui cu Veronica Micle, la Viena. La 10 februarie,]ntr-o scrisoare c[tre p[rin\i, se plânge c[a fost bolnav, din care cauz[se afl[ ]ntr-o stare sufleteasc[foarte rea, agravat[=i de =tirile triste primite de acas[. La 18 martie ajunge s[constate c[“anul acesta e]ntr-adev[r un an nefast” din cauza boalei =i a lipsurilor de tot felul. La 8 aprilie solicit[bani pentru a se]nscrie]n semestrul al doilea. Se plânge =i de lipsa unui pardesiu. }n aceste]mprejur[ri p[r[se=te Viena =i vine]n \ar[. La 1 septembrie particip[la o =edin\[a “Junimii” din Ia=i, unde cite=te fragmente din *Pano-*

rama de=ert[ciunilor: *Egipetul* =i]nceputul *Evului de mijloc*, apoi nuvela *S[rmanul Dionis*. Prezen\a]n \ar[a poetului este confirmat[=i de o scrisoare pe care Eminescu o trimite din Boto=ani,]n august, lui Titu Maiorescu,]n care intervenea]n favoarea lui Toma Micheru, pentru un concert al acestuia. La 7 septembrie Eminescu cite=te]n =edin\a “Junimii” dou[poezii: *}nger =i Demon* =i *Floare albastr[*. Poezia *Egipetul* avea s[apar[la 1 octombrie]n *Convorbiri literare*, iar *}nger =i Demon* =i *Floare albastr[* la 1 aprilie anul urm[tor. *S[rmanul Dionis* se tip[re=te la 1 decembrie 1872 =i]n continuare la 1 ianuarie 1873.

Asigurat printr-o subven\ie lunar[de 10 galbeni, din partea “Junimii”, Eminescu pleac[la Berlin. O scrisoare a lui +erban din 30 noiembrie d[am[nuntul c[poetul era plecat cu mai multe s[pt[mâni]nainte de aceast[dat[. }nscrierea la Universitatea din Berlin s-a f[cut la 18 decembrie. De data aceasta Eminescu era]nmatriculat ca student ordinar, pe baza unui certificat de absolvire de la gimnaziul din Boto=ani. Cursurile la care se]nscrisese, sau pe care =i le notase s[le urmeze, erau foarte variate: din domeniul filozofiei, istoriei, economiei =i dreptului.

1873 Prelucreaz[folclor:]ncepe primele versiuni la *C[lin* =i *Luceaf[rul*.

Pentru a-=i putea asigura o existen\[modest[este nevoit s[accepte curând un post la consulatul român de la Berlin, aflat sub conducerea lui Teodor Rosetti, mai târziu a lui N. Kre\ulescu. Tensiunea dintre tat[=i fiu l-a determinat pe poet s[cear[exmatricularea =i eliberarea unui certificat doveditor c[pân[la data de 14 iulie a urmat dou[semestre. La 26 iulie i se elibera acest certificat. Rosetti i-a]nlesnit]ns[r[mânerea mai departe la Berlin, prin m[rirea salariului, iar la 8 decembrie se re]nscrie la Universitate pentru semestrul de iarn[. N-a trecut nici un examen. La 21 septembrie Iorgu Eminovici, militar, se sinucide, dar moartea lui e declarat[abia la 2 noiembrie. Fusese]nmormântat la Ipote=ti, f[r[autoriza\ie =i f[r[declara\ie de deces.

1874 }ntre 17/29 ianuarie =i 7 mai are loc o bogat[coresponden\[ ]ntre Maiorescu =i Eminescu,]n care i se propunea poetului s[-=i ob\in[de urgen\[doctoratul]n filozofie pentru a fi numit profesor la Universitatea din Ia=i. Ministrul }nv[\[mântului]i trimite la Berlin suma de 100 galbeni pentru depunerea doctoratului. }n timpul verii i se d[sarcina de a cerceta oficial, pen-

tru statul român, documentele din Königsberg, dar printr-o scrisoare din 19 septembrie, adresat[secretarului agen\iei diplomatice din Berlin, motiveaz[de ce a abandonat aceast[sarcin[=i de ce a luat drumul c[tre \ar[, urmând ca]n noiembrie s[se]ntoarc[la Berlin pentru examene. La 1 septembrie era numit]ns[ ]n postul de director al Bibliotecii Centrale din Ia=i. La 7 octombrie Maiorescu ia cuno=tin\[prin Al. Lambrior c[Eminescu nu poate pleca a=a curând]n str[in[tate ca s[fac[doctoratul, fiind oprit de oarecare]ntâmpl[ri grave]n familia sa. Dou[surori se]mboln[viser[de tifos la b[i]n Boemia, fratele +erban, care d[duse semne de aliena\ie mintal[, la 10 octombrie se interna]n spital prin interven\ia agen\iei române din Berlin. Poetul]ncepuse s[sufere de o aprindere a]ncheieturii piciorului. La 28 noiembrie agen\ia din Berlin anun\[moartea lui +erban.

Pe lâng[sarcinile de la bibliotec[, Eminescu preda acum lec\ii de logic[la Institutul academic]n locul lui Xenopol. *Convorbirile literare* de la 1 decembrie]i public[*}mp[rat =i proletar*. La 8 noiembrie promitea c[va veni]ntr-o joi la serata literar[de la Veronica Micle, spre a citi o poezie cu subiect luat din folclor. Colaboreaz[la *Lexiconul* lui Brockhaus. Toamna o petrece]n tov[r[=ia lui Slavici, g[zduit la Samson Bodn[rescu. Public[ ]n *Convorbiri literare* din 1 noiembrie un articol asupra lui *Constantin B[l[cescu*, reproducându-i multe poezii.

1875 }n prima parte a anului pune ordine]n bibliotec[=i propune]mbog[\irea ei cu manuscrise =i c[r\i vechi române=ti. }ntr-un raport din 6 martie, adresat lui Maiorescu, ministrul]nv[\[mântului,]nainteaz[o list[bogat[de tip[rituri =i manuscrise vechi pentru achizi\ionare. }ncepe traducerea din nem\e=te a unei gramatici paleoslave. La 15 iunie prime=te scrisoarea lui Maiorescu prin care i se propune func\ia de revizor =colar pentru districtele Ia=i =i Vaslui. La 1 iulie este invitat s[-=i ia]n primire noul post, iar la 2 iulie pred[biblioteca lui D. Petrino, autorul bro=urii criticate de Eminescu prin articolul s[u *O scriere critic[*. Tot]n aceast[vreme este]nlocuit =i la =coal[din cauza grevei declarate de elevii unor clase. La 10 august]nainteaz[ministerului un raport asupra constat[rilor f[cute cu ocazia conferin\elor cu]nv[\[torii din jude\ul Ia=i. Remarc[pe institutorul Creang[de la =coala nr. 2 din P[curari, Ia=i. La 5 septembrie trimite un raport cu propuneri de reorganizare a =colilor din jude\ul Vaslui. }n *Convorbiri literare* din 1 februarie

public[poezia *F[t Frumos din tei*, iar la 1 aprilie public[tot acolo o scurt[dare de seam[asupra scrierii *Pseudo-cynegeticos* de Al. I. Odobescu.

La 14 martie,]n cadrul prelegerilor publice ale “Junimii” roste=te conferin\a pe care o tip[re=te]n *Convorbiri literare* din 1 august sub titlul *Influen\a austriac[asupra românilor din principate*. La 26 mai,]nainteaz[ministerului un raport elogios asupra unei c[r\i didactice alc[tuit[de I. Creang[=i al\ii. Pe Creang[ ]l introduce la “Junimea”. Schimbându-se guvernul, Eminescu este pus]n disponibilitate prin decretul domnesc nr. 1013 din 3 iunie. Prin raportul s[u din 22 iunie c[tre Ministerul }nv[\[mântului, D. Petrino cere ca Eminescu, fost bibliotecar, s[fie urm[rit pentru obiecte =i c[r\i “sustrase”. Ministerul]nainteaz[raportul Parchetului din Ia=i. Prin]ncheierea sa din 17 decembrie judec[torul de instruc\ie declara]ns[c[“nu este loc de urm[rire”.

La 15 august se stinge din via\[, la Ipote=ti, Raluca Eminovici.

R[mas f[r[slujb[, Eminescu prime=te postul de corector =i redactor al p[r\ii neoficiale la ziarul local *Curierul de Ia=i*. Frecventeaz[cu regularitate =edin\ele “Junimii”. De multe ori]l vizita pe Creang[ ]n bojdeuca sa. *Convorbirile literare*]i publicau la 1 septembrie poeziile *Melancolie, Cr[iasa din pove=ti, Lacul* =i *Dorin\a*, la 1 noiembrie *C[lin*, iar la 1 decembrie *Strigoii*. *Curierul de Ia=i* avea numeroase rubrici redactate de Eminescu, f[r[semn[tur[. }n aceast[form[apare la 9 iunie schi\a *La aniversar[* =i nuvela *Cezara*]n numerele de la 6, 11, 13, 15 =i 18 august. Face un drum la Bucure=ti, unde, prin Maiorescu, se]mprietene=te cu Mite Kremnitz. Veronica Micle r[mâne]ns[idolul s[u.

1877 Continu[activitatea ziaristic[la *Curierul de Ia=i*. }n form[polemic[ia ap[rarea manualului de logic[al lui Maiorescu, sub titlul *Observa\ii critice*,]n *Curierul de Ia=i* din 12 august, =i *}nc[o dat[recensiunea logicei Maiorescu*,]n *Convorbiri literare* din 1 septembrie. Public[cronici teatrale]n leg[tur[cu spectacolele la care asist[. Viziteaz[ ]n dese rânduri casa b[trânului Micle =i particip[la =edin\ele “Junimii”, dar se simte din ce]n ce mai singur, fapt pe care i-l comunic[la 20 septembrie lui Slavici, iar la 12 octombrie precizeaz[, c[tre acela=i, c[Ia=ii i-au devenit “nesuferi\i”. Fiind invitat s[intre]n redac\ia ziarului *Timpul*, Eminescu p[r[se=te Ia=ii]n a doua jum[tate a lunii octombrie =i vine la Bucure=ti, unde se dedic[gazet[riei. Anul se scurge

f[r[ca poetul s[fi publicat m[car un vers. La 18 decembrie, totu=i, Negruzzi se entuziasma de seria de articole din *Timpul, Icoane vechi =i icoane nou[* “minunat scrise =i minunat cugetate”. Eminescu]ns[nu avea bani nici pentru o fotografie cerut[de Negruzzi la Ia=i spre a-i pune chipul]n tabloul cu portretele junimi=tilor.

1878 Activitate ziaristic[intens[. Nu r[spunde scrisorilor primite de la Ia=i. Abia dac[particip[la =edin\ele s[pt[mânale de la Maiorescu =i de la Mite Kremnitz. Venirea lui Rossi]n Bucure=ti]i ocup[serile. Sub titlul *Reprezenta\iile Rossi* public[ ]n *Timpul* de la 28 ianuarie o scurt[cronic[teatral[. +i reprezenta\iile române=ti]l preocup[: la 6 octombrie public[un foileton cu titlul *Deschiderea stagiunii 1878—1879*. Dup[insisten\e numeroase, trimite lui Negruzzi patru poezii: *Povestea codrului, Povestea teiului, Singur[tate* =i *Departe sunt de tine...*, care se public[ ]n *Convorbiri literare* din 1 martie. La 16 aprilie public[ ]n *Timpul* un foileton, *Pa=tele*, care l-a impresionat pe Caragiale atât]ncât peste cincisprezece ani avea s[-l reproduc[ ]n *Moftul român* (1893). La 26 mai cite=te acas[la Maiorescu poezii, prezent fiind =i Alecsandri, s[rb[toritul de la Montpellier pentru *Ginta latin[*. }n iulie, sf[tuit de medic,]=i ia concediu de la ziar =i pleac[la Flore=ti-Dolj, la mo=ia lui Nicolae-Mandrea. Aici traduce, din]ns[rcinarea Ministerului Cultelor =i }nv[\[turilor Publice, tomul]ntâi al scrierii *Fragmente din istoria românilor* de Eudoxiu Hurmuzaki, ap[rut[de curând]n nem\e=te. La 13 iulie scrie din Flore=ti, adresând lui Caragiale =i Ronetti-Roman, colegi de redac\ie, o scrisoare plin[de umor =i de sarcasm.

Dup[ ]napoierea de la Flore=ti i s-a propus s[se mute la Maiorescu, dar poetul n-a primit. La 17 septembrie face o recenzie]n *Timpul* despre *Cuvente den b[trâni*, tomul I, de Hasdeu. Particip[,]ntre 11 =i 13 noiembrie, la a 15-a aniversare a “Junimii” la Ia=i, mergând]mpreun[cu Slavici =i Caragiale, to\i trei]n contul lui Maiorescu.

1879 Satisface din plin cererile repetate ale lui Negruzzi =i-i trimite la Ia=i poezii care se public[ ]n *Convorbiri literare: Pajul Cupidon..., O, r[mâi, Pe aceea=i ulicioar[...*, la 1 februarie, *De câte ori, iubito..., Rug[ciunea unui Dac* =i *Atât de fraged[...*, la 1 septembrie, *Afar[-i toamn[, Sunt ani la mijloc, Când]nsu=i glasul, Fream[t de codru, Revedere, Desp[r\ire* =i *Foaia ve=ted[*, la 1 octombrie. Cre=te pasiunea pentru Mite Kremnitz, c[reia]i pred[lec\ii de limba

român[=i-i ofer[ ]n manuscris poezia *Atât de fraged[...* Faptul]l alarmeaz[pe Maiorescu, dup[cum reiese dintr-o]nsemnare a criticului din ziua de 1 iunie: “*Grea epoc[Eminescu*”.

La 6 august moare +tefan Micle. Eminescu scrie Veronic[i. V[duva lui Micle vine la Bucure=ti =i-l roag[s[intervie pentru urgentarea pensiei sale. }mpreun[fac planuri de c[s[torie nerealizabile. Se afund[din ce]n ce mai mult]n munca de gazetar. }n redac\ie are un rol preponderent, dar obositor.

1880 }ntr-o scrisoare c[tre Henrieta se plânge c[are mult de lucru =i c[-i bolnav trupe=te, dar mai mult suflete=te. Din partea familiei prime=te numai imput[ri,]n special adresate de tat[l s[u. N-are nici timp, nici dispozi\ie s[-l felicite m[car pe Matei, care-i trimisese invita\ie de nunt[. Se simte]mb[trânit =i ar vrea s[moar[. Nu-=i vede capul de datorii.

Nu public[decât o poezie: *O, mam[...*, care apare]n *Convorbiri literare* din 1 aprilie. Negruzzi]i scrie imputându-i c[nu-i mai trimite nici o colaborare. Renun\[la c[s[toria proiectat[cu Veronica Micle. Mite Kremnitz afirm[c[inima poetului s-a aprins de o nou[flac[r[. Maiorescu precizeaz[c[e vorba de o doamn[Poenaru-Lecca, care-l inspir[, probabil,]n poeziile pe care nu le public[, dar le cite=te la]ntâlnirile literare s[pt[mânale. Coresponden\a cu Veronica se poart[pe un ton iritat.
La 6 decembrie Veronica se plânge lui Hasdeu c[Maiorescu l-a determinat pe Eminescu s[nu-=i \in[f[g[duiala de a o lua]n c[s[torie.

1881 Scrie la 18 martie, cerând iertare tat[lui s[u, bolnav, c[nu poate veni s[-l vad[. “Negustoria de gogo=i =i de bra=oave”]l \ine strâns de “dughean[”. Se plânge c[-i e “acru sufletul de cerneal[=i de condei”. Totodat[ ]i scrie =i lui Negruzzi, spunând c[nu g[se=te un minut liber spre a r[spunde la scrisorile primite. }l anun\[ ]ns[c[prin Maiorescu i-a trimis *Scrisoarea III*, pe care a citit-o de mai multe ori la “Junimea” bucure=tean[. }n seara de 28 martie Maiorescu o cite=te]n sânul “Junimii”, la Ia=i. Dup[publicarea *Scrisorii I*]n *Convorbiri literare* din 1 februarie, =i a *Scrisorii II* la 1 aprilie, se tip[re=te =i *Scrisoarea III* la 1 mai. Pentru caracterul ei antiliberal este reprodus[la 10 mai]n *Timpul*. Ciclul *Scrisorilor* se]ncheie cu publicarea *Scrisorii IV** la 1 septembrie]n *Convorbiri literare*.

---

* }n *Convorbiri literare* titulatura *Scrisorilor* este urm[toarea: *Scrisoarea]nt`i, Scrisoarea a doua, Scrisoarea a treia, Scrisoarea a patra* (n. I. Cre\u).

Absorbit de activitatea ziaristic[, g[se=te totu=i timp =i revizuie=te nuvela *Cezara*, a c[rei ultim[form[o]ncredin\eaz[lui Maiorescu,]ntre filele unei bro=uri care con\inea balada lui Schiller *M[nu=a*, tradus[ ]n treisprezece limbi;]n române=te de Eminescu.

Lucreaz[la des[vâr=irea *Luceaf[rului* =i la diversele forme din *Mai am un singur dor*.

}n *Timpul* din 4 octombrie Eminescu public[o introducere la seria de *Palavre, anecdote, taclale* etc. ale lui E. Baican, iar]n num[rul de la 10 octombrie se ocup[,]ntr-un articol de fond, de]nsemn[tatea limbii vechi din c[r\ile biserice=ti. La 21 noiembrie, cu ocazia dezvelirii statuii lui Eliade, scrie un articol]n care arat[c[Eliade este cel dintâi scriitor modern al românilor.

Raporturile epistolare cu Veronica devin]ncordate din cauza lui Caragiale, cu care Eminescu se =i ceart[la serbarea pomului de Cr[ciun de la Mite Kremnitz.

1882 La gazet[, Eminescu este flancat cu]ncepere de la 1 ianuarie de un director =i un comitet redac\ional care urma s[-i tempereze avântul s[u polemic. Reorganizarea redac\iei]ns[e inoperant[, fiindc[poetul continu[s[scrie]n stilul s[u propriu. La 28 martie semneaz[un "prim-Bucure=ti" ca recenzie la volumul]ntâi de nuvele publicat de I. Slavici.

Nu public[nici o poezie]n tot timpul anului. }n schimb cite=te]n mai multe rânduri *Luceaf[rul*]n =edin\ele "Junimii" de la Maiorescu. Mite Kremnitz i-l traduce]n nem\e=te. Este semnalat adeseori]n cas[la Maiorescu. }n seara de 13 septembrie,]n absen\a poetului, probabil, se citesc "iar[=i vecinic frumoasele poezii de Eminescu". }n seara de 8 octombrie cite=te =i corecteaz[,]mpreun[cu Maiorescu, *Luceaf[rul*, pe care]l prezint[=lefuit la "Junimea" de la 28 octombrie.

}mp[cat cu Veronica,]i scrie =i prime=te numeroase scrisori. }i comunic[planurile pentru via\a]n comun la Bucure=ti. }n câteva rânduri, Veronica a fost pentru scurt timp]n Bucure=ti. Dar curând raporturile dintre ei se stric[.

1883 }n ianuarie Eminescu este internat pentru cât[va vreme]n spital. }n lipsa lui se cite=te la Maiorescu,]n dou[rânduri, *Luceaf[rul*]n limba german[, traducere f[cut[de Mite Kremnitz. Poezia,]n române=te, vede lumina tiparului]n *Almanahul societ[\ii studen\e=ti "România jun["* din Viena ap[rut cu

men\iunea aprilie. Apari\ia*Almanahului* este anun\at[ ]n *Timpul*, cu]ncepere de la 14 mai pân[la 26 iunie.

}n seara de 23 martie, la =edin\a “Junimii” de la Maiorescu este semnalat[prezen\a lui Iosif Vulcan. Probabil cu aceast[ ]mprejurare Eminescu i-a cedat textul urm[toarelor poezii care au ap[rut]n *Familia*]n cursul lunilor viitoare: *S-a dus amorul...* (la 24 aprilie), *Când amintirile...* (la 15 mai), *Adio* (la 5 iunie), *Ce e amorul...* (la 17 iulie), *Pe lâng[plopii f[r[so\...* (la 28 august), *+i dac[...* (la 13 noiembrie). Pentru aceste poezii Eminescu a primit un mic onorar, singurul cu care a fost r[spl[tit]n toat[activitatea sa literar[.

La 4 iunie *Timpul* anun\[plecarea la Ia=i a lui Eminescu, pentru a asista]n calitate de corespondent al ziarului la serbarea dezvelirii statuii lui +tefan cel Mare. }=i reg[se=te vechii prieteni, I. Creang[=i Miron Pompiliu. Cu aceast[ocazie cite=te junimi=tilor din Ia=i, strân=i]n casa lui Iacob Negruzzi, poezia *Doina*, care se tip[re=te apoi]n *Convorbiri literare* din 1 iulie. La Bucure=ti,]n ziua de 23 iunie, pe o c[ldur[ ]n[bu=itoare, Eminescu d[semne de aliena\ie mintal[. La 28 iunie boala izbucne=te din plin. }n aceea=i zi este internat]n sanatoriul doctorului +u\u. La 12 august Maiorescu este vizitat de Gheorghe Eminovici =i de fratele poetului (locotenentul), care cer rela\ii asupra bolnavului. *Convorbirile literare* din luna august reproduc poezia *Luceaf[rul* din *Almanahul* de la Viena. La 20 octombrie Eminescu este trimis de prieteni la Viena =i internat]n sanatoriul de la *Ober-Döbling*, fiind]nso\it pe drum de Chibici. La contribu\iile amicilor se adaug[suma de 2000 lei, rezultat[din vânzarea biletelor de intrare la Ateneu, unde Alecsandri a citit piesa *Fântâna Blanduziei*]n ziua de 14 octombrie.

La 21 decembrie apare la *Socec* volumul cu poeziile lui Eminescu, având o scurt[prefa\[semnat[de Titu Maiorescu, =i portretul autorului. Impresie puternic[. Pe lâng[cele publicate anterior de poet, volumul cuprinde =i 26 poezii inedite.

1884 La 8 ianuarie se stinge din via\[, la Ipote=ti, Gheorghe Eminovici, tat[l poetului, iar la 7 martie]=i lua singur via\a, prin]mpu=care, Neculai Eminovici (Nicu), tot la Ipote=ti.

}n ziua de 1 ianuarie Eminescu este vizitat de Maiorescu =i de v[rul acestuia, C. Popazu, din Viena, care avea sarcina s[vad[cât mai des pe poet la

sanatoriu. La 12 ianuarie Eminescu scrie lui Chibici =i-=i exprim[dorin\a de a veni]n \ar[. La 4 februarie]i scrie lui Maiorescu, exprimându-i aceea=i dorin\[. D-rul Obersteiner propune la 10 februarie ca pacientul s[fac[o c[l[torie prin Italia. Maiorescu, r[spunzând la scrisoarea lui Eminescu, arat[bucuria tuturor pentru deplina lui]ns[n[to=ire =i-l anun\[c[Chibici va sosi la Viena, pentru ca]mpreun[s[fac[o excursie de pl[cere de 6 s[pt[mâni spre sudul Alpilor pân[la Vene\ia, Padua =i Floren\a. Petre Carp, vizitând pe Eminescu la Döbling,]i face lui Maiorescu acelea=i propuneri.

}n ziua de 26 februarie Eminescu p[r[se=te sanatoriul =i,]nso\it de Chibici, face c[l[toria recomandat[prin Italia. Sose=te la Bucure=ti la 27 martie, primit la gar[de mai mul\i amici. }n ziua de 7 aprilie Eminescu pleac[la Ia=i cu acela=i]nso\itor. Contribu\iile pentru]ntre\inere continu[.

La 24 septembrie Eminescu e numit]n postul de subbibliotecar al Bibliotecii Centrale din Ia=i. Este prezent la banchetul anual al "Junimii", la 25 octombrie. }n noiembrie este bolnav =i internat]n spitalul Sf. Spiridon.

}n decembrie]l viziteaz[Vlahu\[.

Convorbirile literare din lunile ianuarie =i februarie]i public[dou[zeci =i una din cele dou[zeci =i =ase poezii, publicate ca inedite]n volumul de la *Socec*. }n num[rul din luna februarie i se tip[re=te poezia *Diana*, necuprins[ ]n volum. }n *Familia* din 12 februarie apare poezia *Din noaptea...*, ultima din grupul celor date lui Iosif Vulcan]n prim[vara anului precedent.

1885 Apare la *Socec* edi\ia a doua a volumului de poezii, cu acela=i con\inut. *Convorbirile literare* din iulie]i public[*Sara pe deal*. Eminescu continu[modesta slujb[la bibliotec[=i pred[lec\ii la =coala comercial[. Lipse=te]n lunile iulie =i august, urmând o cur[la Liman, lâng[Odesa, de unde scrie cerând bani pentru plata taxelor. La]nceputul lunii septembrie]nc[nu venise la Ia=i. I se d[de c[tre Editura *Socec* 500 lei]n contul volumului de poezii.

1886 Este men\inut]n serviciul bibliotecii, unde]ndepline=te roluri =terse: scrie =tatele de plat[, adresele pentru]naintarea lor, diverse circulare pentru restituirea c[r\ilor]mprumutate =i pentru convocarea comisiei bibliotecii. *Epoca ilustrat[* din 1 ianuarie public[*Dalila* (fragment). }n]ntregime poezia a ap[rut postum]n *Convorbiri literare* la 1 februarie 1890. *Albumul literar al*

societ[\ii studen\ilor universitari "Unirea", cu data de 15 martie,]i public[poezia *Nu m[ ]n\elegi*, iar *Convorbirile literare* din decembrie poezia *La steaua*.

România liber[din 2 martie informeaz[despre o conferin\[public[a lui Vlahu\[asupra lui Eminescu, l[udând poeziile =i criticând aspru pe cei care au avut alte p[reri asupra lor. Auditor numeros =i entuziast.
}n timpul verii Eminescu devine din nou alienat. La 9 noiembrie este]nlocuit]n postul de la bibliotec[=i,]n urma unui consult medical, este transportat la ospiciul de la Mân[stirea Neam\.

1887 Prim[vara, Eminescu pleac[la Boto=ani, la sora sa Henrieta, =i este internat]n spitalul local Sf. Spiridon. }n timpul acesta se organizeaz[ ]n Ia=i comitete de ajutorare, care lanseaz[liste de subscrip\ie public[pentru]ntre\inerea =i]ngrijirea poetului. La 13 iulie merge la Ia=i pentru un consult de medici. Ace=tia recomand[trimiterea pacientului la Viena =i Hall, unde =i pleac[ ]n ziua de 15 iulie,]nso\it fiind de doctorandul Grigore Foc=a. De la Hall se]ntoarce la Boto=ani, unde st[sub]ngrijirea doctorului Isac =i a sorei sale Henrieta, cu]ncepere de la 1 septembrie. }n decembrie trupa de teatru a fra\ilor Vl[dicescu, cunoscu\i poetului, d[la Boto=ani un spectacol]n beneficiul bolnavului.

Convorbirile literare din 1 februarie]i public[poezia *De ce nu-mi vii*, iar num[rul din 1 iulie *Kamadeva*.

1888 Eminescu are dorin\a de a-=i termina unele lucr[ri pe care]=i aminte=te c[le-a l[sat]n manuscris. Pomene=te Henrietei de gramatica limbii sanscrite, r[mas[ ]n manuscris la Biblioteca Central[din Ia=i. Prin scrisoare recomandat[ ]i cere lui Maiorescu s[-i trimit[biblioteca =i manuscrisele r[mase la Bucure=ti. Criticul]ns[nu d[nici un r[spuns acestei scrisori.

Iacob Negruzzi depune pe biroul Camerei deputa\ilor o peti\ie din partea unui num[r de cet[\eni din toate p[r\ile \[rii, pentru un proiect de lege prin care s[se acorde poetului, de c[tre stat, o pensie viager[. Propunerea este sus\inut[=i de M. Kog[lniceanu. Camera voteaz[un ajutor lunar de 250 lei. Abia la 23 noiembrie proiectul de lege trece la Senat, unde este sus\inut de N. Gane ca raportor. Legea se va vota abia]n aprilie anul urm[tor. Veronica Micle vine la Boto=ani =i determin[pe Eminescu s[se mute defini-

tiv la Bucure=ti, unde =i pleac[pe data de 15 aprilie. Aici are un modest]nceput de activitate literar[. Cite=te]ntr-un mic cerc de prieteni *Laïs*, care se dovede=te a fi traducerea piesei *Le joueur de flûte* de Emile Augier. Tip[re=te]n *România liber[* din 13 noiembrie *Iconarii dlui Beldiman* =i la 20 noiembrie *Iar iconarii*. }n decembrie particip[la apari\ia revistei *Fântâna Blanduziei*, unde scrie articole la 4 =i 11 decembrie, semnând cu ini\iale. }n num[rul din 25 decembrie al revistei se anun\[apari\ia volumului de poezii, edi\ia a treia, cu un adaos de trei poezii fa\[de edi\iile precedente: *La steaua, De ce nu-mi vii* =i *Kamadeva*.

1889 La 3 februarie Eminescu este internat la spitalul M[rcu\a din Bucure=ti =i apoi este transportat la sanatoriul Caritas. La 13 aprilie se instituie o curatel[pentru asisten\a judiciar[a bolnavului. }n noaptea de 15 iunie, la ora 3, poetul moare]n sanatoriul doctorului +u\u din strada Plantelor, Bucure=ti. Ziarul *Românul* din 16 iunie anun\[la =tiri: *Eminescu nu mai este*. }nmormântarea are loc]n ziua de 17 iunie. Corpul defunctului este depus]n groap[la umbra unui tei din cimitirul Bellu.

}n octombrie se d[la tipar edi\ia a patra a volumului de poezii de la Socec, cu un studiu al lui Maiorescu, intitulat: *Poetul Eminescu*.

La 14 octombrie moare la Boto=ani Henrieta Eminovici, sora care-l]ngrijise pe Eminescu]n ultimii s[i ani de via\[. Veronica Micle]ncetase din via\[ ]nc[de la 3 august]n chilia unor maici de la Mân[stirea V[ratec.

Tot]n acest an moare =i I. Creang[.

1989 Centenarul mor\ii lui M. Eminescu.*

ION CRE|U

* Nota redac\iei.